

Shri Raghunath Temple MSS. Library,
JAMMU

No. ४४८९

Title गायत्री ब्रह्म कल्पः

Author x

Extent १६ Age x

Subject तन्त्रम्

गणपतीव्रतकल्पः

धधट

4481
F. 216

गणेशाय नमः

गणेशाय नमः

३००

यत्नः॥२॥प्रथमः॥यत्रीवृत्तिकल्पः॥नारद उवाच॥

इति न्यासं वर्तुलं पञ्चकीदृशं॥कृषिश्च देवता छंदः प्रावाहनं विसं
र्जनं॥१॥हृदयं च शिखा गोत्रं तथा शीर्षं च कीदृशं॥विनियोगस्तथा कु
क्षिः पादौ तु परमेश्वर॥२॥ध्यानं मुखं च माहात्म्यं पदं सविधिं ततः॥त
दहं श्रोतुमिच्छामि मे कस्य नासने॥३॥ब्रह्मो वाच॥अथ श्रुतेष्ववधारयामि
एतत्संविद्धं ज्ञानं॥छंदो गायत्री गायत्र्याः सविता चैव देवता॥४॥श्रुते
वर्णो मुखं चाग्निर्विद्युर्वायुश्च सविता॥ब्रह्मा विश्वः शिखा रुद्रो विष्णुर्हृद
यं मे वच॥५॥तस्याः संख्या यत्नं गोत्रं सा चतुर्विंशत्पदरा॥त्रिपदा चैव
इक्षुक्षिं च शीर्षं जवति॥६॥कृष्वेदोऽस्याः प्रथमः पादो जवति॥यजुर्वेदो
द्वितीयः सामवेदस्तृतीयः॥७॥पूर्वेति प्रथमा कुक्षिर्जवति॥दक्षिणा द्विती
या॥पश्चिमा तृतीया॥उत्तरा चतुर्थी॥तुर्ह्यपंचमी॥अधोऽस्याः षष्ठी॥८॥
वाकरा मस्याः प्रथमं शीर्षं जवति॥शिखा द्वितीयां कल्पस्तृतीयां॥निरुक्ते
चतुर्थी ज्योतिषानयनमिति पंचमं॥९॥एवं ध्यात्वा तु गायत्रीं जपेद्वा दश
लक्षं॥त्रिपदं दशयते या चतुष्पादं षडक्षरा॥१०॥तपेत्तु त्रिपदां

शामिप

॥१॥

ता अर्चते तु चतुष्पदा ॥ न्यासं कुर्यात्तथा जाप्ये अग्निकोशे ॥ ६३ ॥ चतुर्विंशतिस्थानेषु पादौ यावत्तु मस्त
 कं ॥ ११ ॥ अथ न्यासक्रमः ॥ आचमनं ॥ प्राङ्मुख उपविश्य ॥ उद्ध्वं केशि
 विरूपाक्षि मां सशोणितभोजने ॥ तिष्ठ देवि त्रिं स्वावंधे चामुंदे त्वपराजि
 ते ॥ १२ ॥ व्रजं वादिसहस्राणि कुरुसूतशतानि च ॥ विष्णोर्नामसहस्रा
 णि त्रिं स्वावंधे करोम्यहं ॥ १३ ॥ अनेन मंत्रेण गायत्र्या वा ॥ मानसोक्त इत्य
 नेन वा स्वशिखां मावध्य आचम्य ॥ सहस्रोऽणिसहस्रस्य वा कोसवहतयः ॥ ६४ ॥
 तामामीशानो भगवः पराचीनां मुखकधी ॥ इति मंत्रेण वा हुं हृदयं च स्पर्श
 स्पृष्ट्वा ॥ उत्तिष्ठ विहभूतानि तूमेति स्तुभूषतिः ॥ भूतानां विरोधेन
 ब्रह्मकर्मसमाप्ते ॥ १४ ॥ इति मन्त्री प्राय्या ॥ दर्शनं मुखे मादया ॥ पृथ्वीमंत्र
 स्पमेरु पृथ्वीरुषिः कर्म देवता सुतलं हृदः ॥ आसते विनियोगः ॥ पृ
 थ्वित्वया धरता लोकदेवितं विष्णुना धरता ॥ त्वंच धारय मां देवि पवित्रं
 कुरु चासतं ॥ अंतुरित उः रक्षोतरित प्रशतयः ॥ विश्वशक्त्ये नमः ॥ माया
 शक्त्ये नमः ॥ अनेन तां यनेन ॥ इति दर्शनं संपन्नं परिकल्प्य ॥ अथ कामतु

६४

श्रीगणेशाय नमः सर्वतोदितां ॥ सर्वेषामविरोधेन वृत्तकर्मसमाहने ॥ इ
 ति नूतान्मपसाय ॥ ॐ सर्वभूतनिवारणाय शाङ्गीयसाराय प्रसन्नराजा
 यस्तुदर्शनाय हुंफद् इति सुदर्शनमन्त्रेण दिग्बन्धं चरुत्वा ॥ गुरुभ्यो नमः
 मः ॥ परमगुरुभ्यो नमः ॥ परमेश्वरी गुरुभ्यो नमः ॥ परापरगुरुभ्यो नमः
 ॥ गंगापतये नमः ॥ दंडुर्गये नमः ॥ दुर्गेश्वरपात्राय नमः ॥ वंद्यदुर्ग
 नाथाय नमः ॥ इति गुरुर्वादी नमः ॥ त्वं आचम्य संकल्प्य ॥ गायत्रीमं
 त्रांगतेन भूतशुद्धिप्राणप्रतिष्ठापनात्तुकात्पासं च कृत्वा सविरोधं प्रा
 णायामं कुर्यात् ॥ सयथा ॥ ॐ गोविंदाय प्रणमः ॥ ॐ महाधरा
 यतर्जुनाय नमः ॥ ॐ हवीर्केशाय नमः ॥ ॐ त्रिविक्रमाय
 प्रणमः ॥ ॐ विष्णवे कनिष्ठिकाय नमः ॥ ॐ नाथवायक
 रतलकराय नमः ॥ इति करंगुलीपासं कृत्वा ॥ ॐ मिति प्रणव
 स्य परब्रह्मरूपिः परमात्मा देवता देवी गायत्री छंदः ॥ प्रवीणं ॐ
 शक्तिः ॥ मंकीलकं ॥ विद्युद्दण्डः ॥ उदात्तस्वरः ॥ लातव्यगोत्रं ॥ सुजाण
 वसिष्ठविद्यामित्रभरद्वाजकृष्णयः ॥ ब्रह्मविष्णुमहेश्वर

॥२॥

गयत्री त्रिष्टुप जगत्पः छंदसि । मूरंतरि संतो रितिस्या नानि । गायत्री त्रिष्टुप
 द्वाणामो द्वेनीयास्तुपः । धीमहि धियो यो नो विचोरेण । जगत्सं प्रसुषुषु
 योऽवस्थाः । सप्तानां वा दतीनां विष्ठा । मित्रजमदग्नि । गौतमा त्रिवासिष्ठ
 कश्यपा रुषयः । अग्निवायुसूर्य ब्रह्मस्यतिवरुणेन्द्रविष्णुदेवा देवताः । गा
 यत्र्युष्टिगनुष्टुप् ब्रह्मती चंति त्रिष्टुप जगत्पः छंदसि । चैतरया मपीत
 पिशागनीललोहितकनकावर्णः । षड्रुषभगंधारमध्यमपंचमधैवत
 निषादाः स्वराः । पृथिव्यवे जोवायुकाशकालदिगात्मनो बीजानि । श्रीकी
 र्तिमाया धृतिमेधा स्मृतिवाचः शक्तयः । अग्निवे वा कश्यपगौतमांगि
 रसमार्गवकौशिक वासिष्ठा निगोत्राणि । शब्दस्पर्शरूपरसगंधमनो बु
 द्धयस्तत्त्वानि । विततसमं जलिकशकटविस्तृत्यमपाराग्रथितव्या
 पकानुद्राः । प्राणपानव्यानोदानसमानमनो बुद्धिजनितपापे प्रशम
 नफलं । मध्यगायत्र्या गायत्री छंदः । विष्ठा मित्रजमदग्निः । सविता देव
 ता । शिरतः परमेष्ठि । इत्युक्तं । गायत्री त्रिष्टुप छंदः ।

सर्वस्वराः। दीनो वर्णः। सर्वकर्मांश्चेष्टाणां यामे विनिर्गोः। ततः प्राणा
 याममंत्रं संप्रकुर्यात्॥ ॥ सद्यथा। उँं गं नाभौ नमः। उँं हृदयाय नमः।
 उँं मं मुखाय नमः। उँं भूः पादाभ्यां नमः। उँं भुवः जानुभ्यां नमः। उँं स्वः गुह्या
 य नमः। उँं महः नाभौ नमः। उँं जनः हृदयाय। उँं तपः कंठाय। उँं सतं मूर्ध
 नमः। उँं तत्सवितुर्वरेणात्मने हृदयाय नमः। उँं वरेणियं विश्वात्मने शिर
 से स्वाहा। उँं भर्गो देवस्य ज्योतिरात्मने शिरसा येव वट्। उँं धीमहि। सोम
 त्मने कवचाय हुँ। उँं धियो यो नः। ज्ञानात्मने नेत्रत्रयाय वौषट्। उँं प्रचो
 दयात्सत्पात्मने अस्त्राय फट्। उँं प्रापः सनाभ्यां नमः। उँं ज्योतिर्नेत्राभ्यां
 नमः। उँं रसोजिका ये नमः। उँं अमृतं तन्मनाय नमः। उँं ब्रह्म भूर्भुवः
 स्वरो कवचाय हुँ। ततोऽनां कनिष्ठिकां गुह्यैर्नासां धारयन् प्राणाया
 मान् कुर्यात्॥ तत्र परकेण नात्रिस्थं रत्नं वृत्ताणाम्। कुम्भकेन हृदयस्य
 नीलं विलम्बितं। रेचकेन तन्मनाय स्यैतं शिवं ध्यायेत्। उँं भूः। उँं भुवः। उँं
 स्वः। उँं महः। उँं जनः। उँं तपः। उँं सतं। उँं तत्सवितुर्वरेणियं भर्गो देवस्य धी
 महि धियो यो नः प्रचोदयात्। उँं प्रापः। ज्योतिरसोऽमृतं। उँं ब्रह्म भूर्भुवः

मिजाप

॥ ३ ॥

सु५

भुवः स्वरोः॥ दशप्रणवा गायत्री प्राणायामं त्रिवारं कृत्वा । ततो गायत्री न्या
समारजेत् । प्रणवस्य परब्रह्मरूपिः । परमात्मा देवता । देवी गायत्री छंदः ।
ॐ प्रवीजं । ॐ शक्तिः । मंकीलकं । विष्णु दर्शनः । उदात्तः स्वरः । लात व्यंजोत्रं
। मंत्राणां वसिष्ठ विश्वामित्र नरदा जाकस्युयः । गायत्री त्रिषु पञ्चगत्यः
छंदोऽसि । ब्रह्मविमहेश्वरा देवताः । भूततटिः । द्यौरिति स्थानानि । गार्हप
त्यदक्षिणा गृह्यहवनीयाः रूपाणि । पीतविद्युं धेता वर्णाः । जगत्स्वप्न
सुषुप्तयोऽवस्थाः । व्याहृतित्रयस्याविष्णु मित्रजमदग्निः । नरदा जाक
स्युयः । अग्निवायुसूर्या देवताः । गायत्र्युक्तिगनुष्टुतः छंदोऽसि । श्वेत
रूपामपीता वर्णाः । षड्रुक् षड्रजगंधाराः स्वरः । पृथिव्यपेजां सिवीजा
नि । श्रीकीर्तिमायाः शक्तयः । अग्निवेश्यकाश्यपजौतमानिजोत्राणि ।
शब्दस्पर्शरूपाणि तत्त्वानि । विततस्पर्शजनि कशकयामुद्राः । प्राण
पानव्यानजनितपापोपशमनं फलं । गायत्र्या गायत्री छंदः । विश्वाम
ित्ररूपिः । सविता देवता । वरे इति वीजं । एयमिति शक्तिः । एकारः साधा
रणः शक्तिः । यातकी । ध्वजा । ध्वजोत्तरा । अग्निगुह्यं । ब्रह्मशिरः । विष्णुर्ह

दयं। रुद्रो ललाटं। त्रैलोक्यं चरणौ। पृथ्वी कुक्षिः। सांख्या यनं गोत्रं। त्रि
 पदा गायत्री उपनयनादिसंध्यापासने विनियोगः। अथ प्रणव्यादिति वर
 त्रयं गायत्री रुद्रादि न्यासः। गायत्री प्रथमपादस्य विश्वामित्ररु
 षिः। वसुदेवता। गायत्री छंदः। गायत्री छंदः। द्वितीयपादस्य विश्व
 स्वामित्ररुषिः रुद्रो देवता। गायत्री छंदः। तृतीयपादस्य विश्वामित्ररु
 षिः। विश्वदेवता। गायत्री छंदः। उपनयनादि वातर्गायत्री मध्याह्ने सा
 वित्री सायाह्ने सरस्वती संध्यापासने विनियोगः। इति क्रमोक्तः। रु
 ज्वेदो स्याः प्रथमः पादो भवति। यजुर्वेदो द्वितीयः। सामवेदो तृतीयः
 ॥ अथ पाद न्यासः। पूर्वति प्रथमा कुक्षिर्भवति। दक्षिणा द्वितीया। प
 ष्चिमा तृतीया। उत्तरा चतुर्थी। रुद्रो पंचमी। अधोऽस्याः षष्ठी। अ
 थं कुक्षि न्यासः। वाकरा मस्याः प्रथमं शीर्षं भवति। शिखा द्वितीयं
 कल्प्यते तृतीयं। निरुक्तं चतुर्थं। ज्योतिषानयनमिति पंचमं। अथ शीर्ष
 न्यासः। ततो धियो योनः प्रचोदयादिति करशुद्धिं कृत्वा। उं भूर्भुवः
 स्वः तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि धियो योनः प्रचोदया

वर

॥४॥

द्वितीयाय आवापकं व्यासं कृत्वा । उँ नूर म्यात्मने अंगुष्ठाभ्यां नमः ।
 उँ भुवः वायात्मने तर्जनीभ्यां नमः । उँ स्वः सूर्यात्मने मध्यमाभ्यां नमः ।
 उँ महः ब्रह्मात्मने अनामिकाभ्यां नमः । उँ जनः विष्णात्मने कनिष्ठे
 काभ्यां नमः । उँ तपः सत्संरुद्रात्मने करतलकरपट्टाभ्यां नमः । उँ नूरः
 अग्न्यात्मने हृदयाय नमः । उँ भुवः वायात्मने शिरसे स्वाहा । उँ स्वः
 सूर्यात्मने शिखायै वौषट् । उँ महः ब्रह्मात्मने कवचाय हुँ । उँ जनः वि
 ष्णात्मने नेत्रत्रयाय वौषट् । उँ तपः सत्संरुद्रात्मने अस्त्राय फट् ।
 अथ सप्त व्याहृतिन्यासः । उँ ते तत्सवितुर्वरेण्यमात्मने हृदयाय नमः । उँ व
 रेणियं विष्णात्मने शिरसे स्वाहा । उँ नगो देवस्य रुद्रात्मने शिखा
 यै वषट् । उँ धीमहि व्रीह्यात्मने कवचाय हुँ । उँ धियो यो नः विष्वा
 त्मने नेत्रत्रयाय वौषट् । उँ प्रचोदयात् रुद्रात्मने अस्त्राय फट् । इ
 ति षडंगं कृत्वा । उँ परो रजसे सावदो इति दिग्वन्धः । ततः उँ नूरः अं
 गुष्ठाभ्यां नमः । उँ भुवः तर्जनीभ्यां नमः । उँ स्वः मध्यमाभ्यां नमः ।

ॐ तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि कर्ति-
 श्चि को भ्यो नमः ॥ ॐ धियो यो नः प्रचोदयात् करतलकरपट्टाभ्यां
 नमः ॥ ॐ परोरजसे सावदोम् इति दिग्बन्धः ॥ ॐ नः हृदयाय नमः ॥ ॐ नः
 कः शिरसे स्वाहा ॥ ॐ नः शिरसायैव पट्टा ॥ ॐ तत्सवितुर्वरेण्यं कवचाय
 हुं ॥ ॐ भर्गो देवस्य धीमहि नमः ॥ ॐ धियो यो नः प्रचोदया-
 त् ॥ ॐ परोरजसे सावदोम् इति दिग्बन्धः ॥ ततो गायत्र्य-
 न्द्वारन्यासे कृषिदेवता हृदः स्थाने स्वरवर्णतत्त्वशक्तिवीजमुद्राया-
 त्कलाशानपरमपदप्राप्त्यर्थं गायत्र्या स्थाने कर्मान्तरत्वा ॥ गायत्री
 चतुर्विंशत्यक्षराणां वसिष्ठे नरदा जगौ तम नृगुणां डित्यन्ताहीतग-
 र्गो नृसत्कुमारसत्त्ववर्धकश्च पञ्चमदग्न्यग्निविष्णुपराशरपुं-
 डरीक ऋषयः ॥ गिरः कार्तिकेयम् कंडुगस्त्यविष्णुमित्रोत्पलः ॥ २४ ॥
 ॥ १ ॥ ॥ प्राणिवायुसूर्यविष्णुर्गन्धर्वसत्यमि- ॥ ५ ॥
 त्रावरुणावष्टुवसुमरुतश्च ॥ गिरसविष्णुदेवाविष्णुदेवगर्गशर्व

प्रसन्नविष्णुसवितरो देवताः ॥२४॥२॥ गायत्र्युक्तिगनुष्टुपवृहती
 पंक्तित्रिंशुपूजगती कृतिसत्पाविशटविष्टारपंक्त्यक्षरपंक्तिका
 त्पायनी विष्टारपंक्तिका त्पायनी पक्षरपंक्तिका त्पायनी जगती जग
 तीमही भूयोमही सत्या गायत्र्यः धंदासि ॥२४॥३॥ उदात्तस्वरितानुदा
 त्तोदात्तोदात्तस्वरितानुदात्तोदात्तस्वरितानुदात्तोदात्तस्वरितप्रचयप्रच
 यप्रचयोदात्तानुदात्तोदात्तस्वरितप्रचयानुदात्तोदात्तस्वरिताः स्वराः ।
 ॥२४॥४॥ चंपकातसीपुष्पपिङ्गलेदनीलदीप्ताग्निप्रकटिकविद्यु
 त्तारकामेघरक्तमेकतशुक्लकांचनकुंदपद्मरागशंखपांडुर
 गौररुक्ताविद्युत्सूर्येदनीलकुंकुमशुक्लाः वर्णाः ॥२४॥५॥ पृथि
 वीधोजोवाय्वाकाशगंधरसरूपस्पर्शशब्दवाकरुक्षोपस्थप्रायुपा
 दश्रोत्रत्वक्चक्षुर्धर्माणजिह्वातनोऽहंकारचित्तो व्यक्तानितत्वाः ॥
 ॥२४॥६॥ सतोऽप्रजावती । नित्या । शोभना । मेधा । विमला । प्रभावती
 । जया । प्रसादिनी । कांता । जिह्वा । सरस्वती । विद्युद्वर्णा । विश्वरूपा ।

तत्त्वानि
३

विभूतिः। शान्तिः। योगः। ज्ञानः। गंधाः। रत्नाः। प्रीतिः। प्रसादः। विलासिनीः। चन्द्र
 वाः। शक्तयः॥१४॥७॥ उं प्र प्र इ ई उ ऊ ए ऐ ओ औ अं अः क च ट त प य र
 ल व श ष हं॥२४॥८॥ स्यं मुखं संपुटं विततं विस्तीर्णं एकमुखं द्विमुखं
 त्रिमुखं चतुर्मुखं पंचमुखं षण्मुखं अष्टमुखं दशमुखं जलं
 कं शकटं यमपाशं ग्रथितं। सन्मुखोन्मुखं प्रलंबं मुखिकं मीनक
 म्। विशाखं सिंहक्रांतं महाक्रांतं मुद्गरयत्नं वा मुद्राः॥२४॥९॥ पातको
 पपातकं महापातकं ग्रह रोग शान्तिः। नृणां हत्या गम्या गमना नश्य नक्षत्र
 पुवधं गुरुवधं गोवधं स्त्रीवधं वाद्यौ अग्रगमको द्यपित्वधं जलं
 तस्य सर्वजन्मार्जितं पूर्वजन्मार्जितं प्रतिग्रहं जलितं सप्तजन्मार्जितं पात
 कं। शान्तिं विरंचि पदप्राप्तिं विष्णुपदप्राप्तिं रुद्रपदप्राप्तिं रामपदप्राप्तिं
 पदप्राप्तिं परमपदप्राप्तिं पार्थं फलं॥२४॥१०॥ पादंगुष्ठं गुल्फं जघां ना
 नूरुं शिश्नं वृषणं कटिं लाभ्यं दरसनं नोरः कंठं दंतान्। नुनां सिक्वानेत्रं
 भ्रूमध्मललाटं पूर्वमुखं दक्षिणमुखं पश्चिममुखं उत्तरमुखं मूर्धं न्या

॥६॥
म

सेकरांगुलिपर्वन्यासेचविनियोगइतिस्मृत्वा॥२४॥११॥ॐतसादांगुस्य
 पर्वन्यासेनमः॥ॐसगुल्फान्यानेनमः॥ॐविजंघान्यानेनमः॥ॐतुजान्यानेनमः॥ॐवकु
 रुन्यानेनमः॥ॐरेशिभ्यानां॥ॐविष्टपणान्यानेनमः॥ॐयंकट्यानेनमः॥ॐमत्तान्यानेनमः॥ॐगोत्रद
 राया॥ॐदेसनाभ्यां॥ॐवडरसे॥ॐस्यकंठया॥ॐधातुनेभ्यां॥ॐमत्तान्यानेनमः॥ॐ
 ॐहिनासिकाया॥ॐधितेनाभ्यां॥ॐयोत्रमध्याया॥ॐयोत्रलाया॥ॐन
 पूर्वमुखाया॥ॐपुदक्षिणमुखाया॥ॐचोपक्षिममुखाया॥ॐदक्षतरमुखा
 या॥ॐयात्रमूर्ध्वेनमः॥२४॥१२॥ करन्यासेदक्षिणतर्जुन्यादपर्वदिवा
 सकनित्येकंपर्वपर्यंततदानीचतुर्विंशत्यक्षराणि वित्तयेत्॥ॐत
 त्पुदक्षिणतर्जुनीप्रथमपर्वणेनमः॥ॐसदक्षिणतर्जुनीद्वितीयपर्वणे०
 ॐविदक्षिणतर्जुनीतृतीय०॥ॐतुदक्षिणमध्यमाप्रथमा॥ॐवदक्षिणम
 ध्यमाद्वितीय॥ॐरेदक्षिणमध्यमातृतीय॥ॐविदक्षिणकनिष्ठिका
 प्रथमा॥ॐप्रतामिकाप्रथमा॥ॐयंदक्षिणग्रनामिकाद्वितीय॥ॐभदक्षिण
 ग्रनामिकातृतीय॥ॐगोदक्षिणकनिष्ठिकाप्रथमा॥ॐदेदक्षिणकनिष्ठि

त्प ६

नि १

कृदिताय। उँ वदक्षिणकंठिका तृतीय। उँ स्या वामतर्जनी प्रथम। उँ धी वा
 मतर्जनी द्वितीय। उँ म वामतर्जनी तृतीय। उँ हि वाममध्यमा प्रथम। उँ धि
 वाममध्यमा द्वितीय। उँ यो वाममध्यमा तृतीय। उँ यो वामानामिका प्रथ
 म। उँ नः वामानामिका द्वितीय। उँ प्र वामानामिका तृतीय। उँ यो वामक
 निष्ठिका प्रथम। उँ द वामकनिष्ठिका द्वितीय। उँ यो वामकनिष्ठा तृती
 यपर्वणे नमः॥ २४॥ १३॥ इति वरंगुलिपर्वण्यसः॥ उँ तत्पदाभ्यां नमः॥
 उँ सवितुः जंघाभ्यां नमः॥ उँ वरेणियं कथ्ये। उँ तर्गः नाभ्ये। उँ देवस्य हृद
 याय। उँ धीमहि कंठाय। उँ धियः मुखाय। उँ यो नेत्राभ्यां। उँ नः कुला
 टाय। उँ प्र चोदयात्तमूर्ध्ने नमः॥ उँ तत्तदक्षिणकंठं गुष्ठाय नमः॥ उँ सवि
 तुः दक्षिणतर्ज्ज्वे। उँ वरेण्यं दक्षिणमध्यमायै। उँ तर्गे दक्षिणानामिका
 यै। उँ देवस्य दक्षिणकनिष्ठिकायै। उँ धीमहि वामगुष्ठाय। उँ धियः
 वामतर्ज्ज्वे। उँ यो वाममध्यमायै। उँ नः वामानामिकायै। उँ प्र चोदयात्त
 वामकनिष्ठिकायै नमः॥ उँ तत्सवितु रंगुष्ठाभ्यां नमः॥ उँ वरेणियं त

ष्टि ५

॥ ७ ॥

र्जनीभ्यां। उं रजो देवस्य मध्यमाभ्यां। उं धीमहि अनामिकाभ्यां। उं धियो यो
 नः कनिष्ठिकाभ्यां। उं प्रचोदयात् करतलकरपट्टे योनमः। उं तत्सवितु
 र्वस्मात्सने रुद्रया यनमः। उं वरेणियं विष्वात्मने शिरसे स्वाहा। उं रजो
 देवस्य रुद्रात्मने शिरसा येवषट्। उं धीमहि वस्मात्सने कवचाय हुं। उं धि
 यो योनः विष्वात्मने नेत्रत्रयाय वैषट्। उं प्रचोदयात् रुद्रात्मने अस्त्रा
 य फट्। ततो गायत्री कवचं बध्नीयात्। ते यथा। उं मिति रुद्रये। भूरिति सु
 खे। भुव इति शिरसे। स्व इति सर्वांगेषु। अथ गायत्री तुरीयापादस्य अथ
 र्षभुजा विमलरूपिः परमात्मा देवता देवी गायत्री छंदः। अथ यत्तं ब्रह्म
 तत्त्वं। धर्मार्थकाममोक्षार्थे गायत्री स्मृतौ विनियोगः। इत्यादि स्मृत्वा
 उं प्ररो रुद्रया यनमः। उं रजसे शिरसे स्वाहा। उं असावदोम् शिरसा
 येवषट्। उं प्ररो रजसे कवचाय हुं। उं असावदोम् नेत्रत्रयाय वैषट्
 । उं प्ररो रजसे सावदोम् अस्त्राय फट् इति षडंगं कृत्वा दश चाष्टौ वा ज
 पेन न गवती सुवीता। अथ चतुर्विंशत्यक्षरेषु पद्यादितत्तद्विंशत्यक्षरं

3

וזהו

तिवसानां हस्ते धत्ते त्रिषु लंड मरु मपि यजुर्वेदमप्युद्गिरंती ॥ सा वित्री सवाने
 त्रांसितवषट्पत्तमनां रुद्रदेवस्य चिंत्यां नित्यामदित्यकात्यायनतनुमनुसा
 रुमस्मीत्युपासे ॥ २ ॥ सायं ध्यातं ॥ सायं संध्यां सुलब्धं स्वगपतिगमनो रया
 मवर्णं सुमध्यां शंखचक्रं दधानां करयुगयुगले सारस्वती मुदारां ॥ पी
 तं वस्त्रं दधानां रवितनुवसनां विष्णु देवस्य चिंत्यां सामवेदं वदंती श्रितसुम
 समां सारुमस्मीत्युपासे ॥ ३ ॥ अथात्रिकाल सदरो ध्यातं ॥ पंचवक्त्रां चतुर्ह
 स्तां प्रतिवक्त्रत्रिलोचनां ॥ जराकिरीटषट्कुलिं त्रिपदां स्यष्टिकप्रभां ॥
 साक्षसूत्रभयां कुशोदधतीं दक्षिणहस्तयोः ॥ साचीरी कमलं पत्रं वरदं लदं न
 कुलं वासुहस्तयोः ॥ दिक्षु परिमितां कुक्षिं पूर्वपश्चिमयोः क्रमात् ॥ रक्त
 कंकणकेयूरहारकुंडलनूपुरैः ॥ रत्ननोरवद्वाद्यै रत्नै रत्नभरणै रत्नैः ॥ शो
 नितारत्नपीठस्या गायत्री चर्च संस्थितां ॥ ४ ॥ एवं देवी सदा ध्यायन्नरज
 पंथा कुर्वीत यो दिजः ॥ सर्वपापविनिर्मुक्तः स्ववांछितफलं लभेत् ॥ ५ ॥
 एवं ध्यातं ॥ ततः पूजा ॥ आयाति मंत्रस्य विष्णो देवा रुषयः ॥ शुक्रो देवता ॥

ॐ सावात्राभावाहयामि ॐ सरस्वतीभावाहयामि ॐ छंदः ओ २
ॐ प्रिभावाहयामि ४

अनुष्टुप् छंदः । गायत्र्या वातने विनियोगः ॥ ॐ आया नुवरदा देवी अक्षरं वृ-
त्ति संमितं ॥ गायत्री छंदः सा मातरि देव त्रिजुषस्वनः ॥ अजो सि स हो सि व लु मं
सि न्रा जो सि देवानो धम मा । नामा सि वि श्व मा सि वि श्वा यः सर्व मा सि स र्वो यः
अभि नूरो गायत्री भावाहयामि ॥ आगच्छ वरुण देवि जाये सि त्वा निधि
कुरु ॥ गायं तं त्राय स य स्मा हा य त्री तं तनः स्मृता इति भगवती भावाहय
सव्या हृत्तिकं गायत्री मंत्रमुच्चार्य धम्मो दि पीठे तस्योऽङ्ग गायत्री सा वरं
सहितां लिखेत् ॥ अथ पीठोद्धारक्रमः ॥ ॥ शक्तं वाक्पदं शानुको गी विल
सद्गुरादिसत्कर्णिक च स्रजस्वरयुग्मकं सरदत्तैर्वर्गैः स्त्रियैर्मनोः ॥ चूं
मंत्रतुरीय वेष्टित मंदं दत्ता कोरा तारां विनं गायत्र्याः कथितं महः प्रवृत्ति
निर्यंत्रं तु दिद्वं कितं ॥ १ ॥ ह्रींकारं कर्णिकामध्ये व्याहृतीनां त्रिकोणके ॥ क
हि स्वाहं दलं पद्मं प्रोक्तं लक्षणं लक्षितं ॥ २ ॥ कैसरं सुस्वरात् लिख्य मंत्र
वर्णां स्वयं स्रजयः ॥ आदि वर्गादारा ओ च वाहिर्माहं दमंडलं ॥ आघो
ओतिरित्येतस्य वेष्टयेद्यं नमुत्तमं ॥ नूजैरेनं सतां लिख्य कुंकुमं शो

॥ ५ ॥

वनादिकं॥ मंत्रराजं समं द्रष्टुं जपेद्विद्याधिसिद्धये॥ एवं धर्मपीठमुद्धार्य
 गायत्री मंत्रदेवतान्निखा॥ अष्टदलपद्ममध्ये॥ दिक्षु धर्माय नमः॥ ज्ञानाय
 नमः॥ उर्वैराग्याय नमः॥ ऐश्वर्याय नमः॥ विद्वद्भ्यः प्रथम्याय नमः॥ अ
 ज्ञानाय नमः॥ अवैराग्याय नमः॥ अनैश्वर्याय नमः॥ मध्ये भूलाय॥ क
 दाया॥ नीलाय॥ तमसे रजसे॥ वामाये॥ तत्वात्मने॥ विद्यातत्वात्मने॥ पत्रेभ्यः॥
 केसरेभ्यः॥ कर्णिकाये॥ पृथिव्यै॥ कूर्माय॥ अनंताय॥ आधारशक्त्यै नमः॥
 सर्वत्र एवं मंत्रः॥ पूजितपाठे तां प्रतिष्ठाप्य आवाह्य अष्टमुद्राः प्रदर्श
 उं नमः॥ आवाहनं॥ उं नमः॥ स्थापयामि नमः॥ उं स्वः सन्निधानं॥ उं म
 तः सन्निरोधनं॥ उं जनः सकलीकरणं॥ उं तपः प्रवर्गुठनं॥ उं सत्यं अम
 तीकरणं॥ उं नमः॥ स्वः परमीकरणं॥ ततः पूजा गायत्री सांगायै सायुधा
 यै सपरिवारायै सवाहनायै सवर्णायै आसनपरिकल्पयामि नम इति
 गंधपुष्पधूपदीपनैवेद्यातां कृत्वा दीनघोडशोपचारान्नमनसा समर्प
 येत्॥ ब्राह्मी माहेश्वरी कौमारी वैष्णवी वाराही ऐंद्री चामुंडा महालक्ष्मी
 इति शक्ती देव्या धिष्ठिताः सन्मनसा॥ गोपुष्पार्चयेत्॥ असितांगं ससं चं

उं क्रीधमुन्मत्तनैरवं ॥ कपालं नीषणं चैव संतारं चाख्यैरुवान् ॥ पद्मप
 त्रागेष्वर्चयेत् ॥ एवं मानसपूजां कृत्वा सर्वधात्वा चतुर्विंशतिमुद्राः प्र
 दर्शयेत् ॥ ताश्च व्यासेन दर्शिताः ॥ अष्टांतेऽमुद्राः संमुखं संपुटं तथा ॥ दर्शये
 ततो विततविस्तीर्णे द्विमुखत्रिमुखे ततः ॥ १ ॥ चतुर्मुखं पंचमुखं षण्मु
 खाधोमुखे ततः ॥ व्यापकांजलिकं चैव शकटं तदनंतरं ॥ २ ॥ यमपाशं च ग्र
 थितं ततः स्यात्सन्मुखोऽसुरं ॥ वित्तं चो मुखिको मानसतः कूर्मवराहकौ ॥
 ॥ ३ ॥ सिंहक्रांतं महाक्रांतं ततो मुकुरपद्मौ ॥ एताश्च मुद्राः देवताक्षौ त
 नये महाजनसमागमेन दर्शनीयाः ॥ ॥ अष्टोत्तुष्टु रित्तयद्वाराया
 परमेश्वरघातार्थं अष्टोत्तरशतादिसंख्याकं गायत्रीजपं करिष्ये इति संक
 ल्प्य ॥ प्रातस्सिद्धं न्युत्तानपाणिर्मध्याह्ने चासीनस्तिर्यग्वा कपाणिः
 प्रमुदकं त्र्यं मुखं विषयेभ्यो मनः संहृत्य शुचिर्मोनीं अव्यग्रो निर्वि
 स्मैर्मांसाद्य मनुसंधधानः शक्त्या जपेत् ॥ उच्चैरुपांशुः ॥ मानस वा ॥ १० ॥
 हिताक्षमालया अंगुली पर्वणि वा जपं कृत्वा षडंगनामः ॥ ततः सुरभिः ॥ ज्ञान
 सिंहाचरो निः ॥ कूर्मोऽष्टपंकजं ॥ लिंगं ॥ निर्याणमुद्रा ॥ जपान्ते च

प्रदर्शयेत् । जपान्ते एव षडंग न्यासः कर्त्तव्यः । उ० तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धियो नो ज्ञानं प्रपद्यते ॥
 यत्नमः । उ० वरेण्यं विष्णोर्भर्गो देवस्य धियो नो ज्ञानं प्रपद्यते ॥ उ० नमो देवस्य रुद्रात्मने शि
 र्वायै वषट् । उ० धीमहि वृत्तात्मने कवचाय हुं । उ० धियो यो नः विष्णो
 र्भर्गो देवस्य धियो नो ज्ञानं प्रपद्यते ॥ उ० प्रचोदयात् रुद्रात्मने प्रस्त्राय फट् । इति ष
 डंगः । ततश्चतुर्थपादे नोपि पूर्ववदेव षडंगः कर्त्तव्यः । उत्तम इति मंत्र
 सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धियो नो ज्ञानं प्रपद्यते ॥ अनुष्टुप् छंदः । आवाहन विमर्जने विनि
 योगः । उ० उत्तमेश्वरि रवरे जाता भूमा पर्वतमस्तके ॥ वासुदेवोऽस्त्वमनुता
 ता गच्छ देवि यथा सुखं ॥ गुह्यातिगुह्य गोप्याचगृह्णाणास्मज्जपं कृतं
 ॥ जपसिद्धिर्नक्तु मेव तस्मादात्तयि स्थिता ॥ इति जपं समर्प्य पश्चाज्जा
 यत्री तर्पणं ॥ प्राणानायम्य गायत्र्या आर्यादि स्मृतान् तर्पणे विनियोगः
 इत्युक्त्वा षडंगं कृत्वा पूर्ववदेव । जले स्थिते वापि गायत्री पीठदेवता मु
 द्धार्य मानसैरुपचारैः संपूज्य तदुपरितर्पणं कर्त्तव्यं । उ० भूर्भुवः
 स्वः पुरुषमृग्यजुः साममयमंडलांतर्गतसवितारमावाहयामि ।
 इत्यावाहान्तर्पणं कुर्यात् । तत्रैवं मंत्राः ॥ उ० भूर्भुवः स्वः तत्सवितुर्वरे

कुर्यात्

एतच्छ्रुत्वा देवस्य धीमहि धियो यो नः प्रचोदयात् ॐ तर्पयामि नमः ॥ इति
 पुरश्चरणादशांशो न तर्पणं नित्यतर्पणं ॥ ॐ नः पुरुषं रुद्रं वेदाय नमस्तर्पयामि ॥ १ ॥ ॐ नुवः पुरुषं यजुर्वेदाय नमस्तर्पयामि ॥ २ ॥ ॐ स्वः पुरुषं साम
 वेदाय नमस्तर्पयामि ॥ ३ ॥ ॐ महः पुरुषं अथर्ववेदाय नमस्तर्पयामि ॥ ४ ॥
 ॐ जनः पुरुषं सर्वलोकाय नमस्तर्पयामि ॥ ५ ॥ ॐ तपः पुरुषं सवित्राय नमस्तर्पयामि ॥ ६ ॥ ॐ सत्यं पुरुषं रव्यलोकाय नमः ॥ ७ ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः पुरुषं
 यजुर्वेदाय नमस्तर्पयामि ॥ ८ ॥ ॐ नः एकपदा गायत्री ॥ ९ ॥ ॐ नुवः द्विपदा गायत्री ॥ १० ॥ ॐ स्वः त्रिपदा गायत्री ॥ ११ ॥ ॐ भूर्भुवः
 स्वः चतुष्पदा गायत्री ॥ १२ ॥ ॐ उपमेनमः ॥ १३ ॥ ॐ गायत्री ॥ १४ ॥ ॐ सावित्री ॥ १५ ॥ ॐ सरस्वती ॥ १६ ॥ ॐ वेदमात्रे ॥ १७ ॥ ॐ ऋषिर्वै ॥ १८ ॥ ॐ जपाये ॥ १९ ॥ ॐ सांक्ष्ये ॥ २० ॥ ॐ कौशिक्ये ॥ २१ ॥ ॐ सर्वपराजित्यै ॥ २२ ॥ ॐ सार
 स्त्रमूर्त्यै ॥ २३ ॥ ॐ अनंतमूर्त्यै नमस्तर्पयामि ॥ २४ ॥ मंत्रैरतिश्रुत्या नित्यं
 गायत्री वेदमातरं ॥ चतुर्विंशति संख्या कैस्तर्पितं स चराचरं ॥ इति गायत्री
 तर्पणं ॥ अथ संध्या तर्पणं ॥ गायत्रीः व्यासकृषिः । ब्रह्मा देवता । गायत्री

॥ ११ ॥

छंदः॥ॐ नमः पुरुषतर्पणं करिष्ये॥ॐ नमः पुरुषतर्पणायामि॥१॥ॐ नमः
 दंतर्पणायामि॥२॥ॐ रविमंडलं॥३॥ॐ तिरणगर्भरूपिणं॥४॥ॐ
 आत्मानं॥५॥ॐ गायत्री॥६॥ॐ वेदमातरं॥७॥ॐ सांस्कृतिं॥८॥
 ॐ संध्यां॥९॥ॐ कुमारी॥१०॥ॐ ब्राह्मी॥११॥ॐ उषसी॥१२॥ॐ निम्न
 जां॥१३॥ॐ सर्वार्थसिद्धिकरी॥१४॥ॐ सर्वमंत्राधिपती॥१५॥॥
 ॐ नमः स्वः पुरुषतर्पणायामिनमः॥१६॥तर्पणायामिनम इति प्रत्ये
 कं संबंधः॥इति प्रातः संध्यातर्पणं॥॥अथ मध्याह्न संध्यातर्पणं॥
 ॐ मध्याह्नकाले संध्या सावित्रीः करपपरुषिः रुद्रो देवता॥उत्तिक
 छंदः॥ॐ नमः पुरुषतर्पणं करिष्ये॥ॐ नमः पुरुषतर्पणायामि॥१॥
 ॐ यजुर्वेदंतर्पणायामि॥२॥ॐ मंडलंतर्पणायामि॥३॥ॐ रुद्ररूपिणं॥४॥
 ॐ अंतरात्मानं॥५॥ॐ सावित्री॥६॥ॐ वेदमातरं॥७॥ॐ सांस्कृतिं
 ॥८॥ॐ संध्यां॥९॥ॐ युवतिं॥१०॥ॐ रोद्री॥११॥ॐ मध्याह्नी॥१२॥
 ॐ निम्नजां॥१३॥ॐ सर्वार्थसिद्धिकरी॥१४॥ॐ सर्वमंत्राधिपती

तर्पयामि ॥१५॥ उँ नृवः स्वसर्पयामि नम इति प्रत्येकं संबन्धः ॥१६॥ इ
 तिसा यं संध्यातर्पणं ॥ पश्चादाचमनं प्राणायासां कृत्वा ॥ गायत्र्याः जपं नि
 वेदयेत् ॥ जपतर्पणानंतरं होमः ॥ गृह्योक्तं कंडं स्थंडिलं वा कृत्वा पश्चा
 क्रोमं समारभेत् ॥ शत होमं रक्षिमात्रं ॥ सहस्र होमं अरक्षिमात्रं ॥
 दशानुति होमं निषेधात् सननुकुर्यात् ॥ अथुत होमं वाहमात्रं ॥ लक्ष हो
 मे द्विहस्तकं गंधदृष्टं महाकुंडं ग्रीवाकुंडं योनिमेखलासहितं ॥ सु
 कसुचौ यथा लाभौ ॥ सुस्थिरासने उपविश्य संकल्प्या पूर्वोक्तं एवं
 गुणविशिष्टायां शुभतिथौ मंत्रसुसिद्धयं पुरश्चरणासादुण्यार्थं ज
 पतर्पणदशांशं होमं करिष्ये ॥ तदंगं स्थंडिल उपलेपन उल्लेखनं अ
 ग्निप्रतिष्ठापनं हं करिष्ये ॥ प्राणायामं विधाय करुण्यसमंगन्यासं पू
 र्ववत्सर्वं न्यासं कृत्वा ॥ पश्चाद्धानं ॥ व्यजनं तोमरं चैव सरकसुचौ दक्षि
 णं करे ॥ दधानं वामहस्तेन धृतपात्रं विरोधतः ॥ एवं ध्यात्वा ॥ आयातु दे
 वं पुरुषं महातं सुरासुरैर्वृत्तहरी - रुद्रं ॥ देवाद्यो योऽग्निमुखवायस

मे ५

१२

॥१३॥

त्रुटिः ॥ त्रिमेखलं त्रिपादं च सप्तजिह्वा त्रिरावृतं ॥ मेघाकूटं चतुःशृंगं जटामुकं च मंडितं ३

वैप्रविश्यैकुंते सुरलोकनाथाः ॥ प्रश्नास्तथा मूलमंत्रेण ध्यानं कृत्वा
 पीठदेवताः स्मृत्वा प्रन्वाधानं करिष्ये ॥ तत्र देवतापरिग्रहार्थं प्राप्तिं
 न्वाहिते वरदाज्ञौ जातवेदसमग्निमिधोतु प्राजापतिरन्वाधारोऽप्रा
 ज्येताग्निषोमोऽप्राज्येन अत्र प्रधानगायत्री सावित्री सरस्वती एताः
 प्रधानदेवताः तिलाक्षतिपायसाज्यद्रव्येण त्विष्टकृतमिधुप्रसन्न
 रुनेन रुद्रं ॥ अ - समग्निं देवानिष्ठुं अग्निं वायुं सूर्यं प्राजापतिं च एताः
 सर्वाः प्रायश्चित्तदेवताऽप्राज्येन अंगदेवताः प्रधानदेवताः सर्वाः सन्ति
 हिताः संतुष्टांगोपांगेन कर्मणा ॥ अथ ह्यस्योऽङ्गं नृत्तुवः स्वः स्वाहा
 प्राजापतये इदं नमम एवमन्वाधानं कृत्वा सर्वगृह्योक्तं वाचरेत् ॥ व
 र्णान्दं जपेत् प्रतर्पयेत् रुद्रशंशकं ॥ विल्यैफलैः प्रसूनैर्वी - - स्त्रि
 मधुसंयुतैः ॥ कुर्याद्दशांशतो हामंततः सिद्धौ न विष्यति ॥ मधुत्रितय
 युक्तेन जुहुयात् प्रायसेन वा ॥ कुवेरदृशो न दम्पा विद्यायाधिप्राणप
 ते ॥ यस्त्वेवं यजते भक्त्युत्तमार्चनदिभिः ॥ स भुंक्ते सकलान्नमो
 गानंते तत्पदमाप्नुयात् ॥ द्वादशाहं त्रिसहस्रं जपेत् स जुहुयाद् द्यूतं ॥ त्रि

संधं सर्पिषा निहंतं नि यद्येदिदि... थाए - ॥ त्रयोदशे दिने प्राप्ते निमज्जा
 पुरातं जपेत् ॥ एतत्र याणां वर्णां साधनं स्यात्तदि - वा ॥ जपशाल
 स्पतिप्रस्पविना सिध्यति साधनं ॥ साधनेनानुलोमायां विलोमायां
 विप्रसिध्यति ॥ जपे... त्रशस्तां सावित्री प्रणवेन समन्विता ॥ अतिप्रशस्त
 केतस्याद्या हृति त्रितयेन च ॥ होमादौ प्रणवेनैव व्याहृति निरनन्विता ॥
 जपे विप्रणवेनैव प्रतिलोमा प्रशस्यते ॥ प्रणवेन विलोमानिव्याहृति
 निः प्रशस्यते ॥ क्रूरेशांतिष्ठने पुष्टिर निवारेततः परं ॥ आसंध्याया
 दिवा कुर्यात्सर्वं रात्रौ न किंचन ॥ अथ शांति प्राय युक्तानिः समिद्धिर्जु
 हुया ॥ द्विजः ॥ शमी मयी निः शमांति भूत रोग गदा दयः ॥ अक्ता
 निः दारिद्र्य दस्य समिद्धिर्जुहुया द्विजः ॥ जुहुयात्सकलैर्वापि भू
 त रोगादि शांतये ॥ अप्रामां समिद्धिर्वायथोक्तैः सर्व शांतये ॥ दू
 र्वा निः पायसाक्तानिर्होमो भूताधिभोचकः ॥ तिल होमात्त शमं यांति ॥ १३ ॥
 कुपिताः सर्व देवताः ॥ पशुपचार संभूता दोषा देवगृहास्तथा ॥ त्रिमध्य
 तैस्तिनैर्होमात्त शमं यांति न संशयः ॥ जुहुयात्पचागवो मभूत रोग

गादिशांतये॥ जलेन तर्प्ययेत्सूर्यप्राणिभ्यां शांतिमाप्नुयात्॥ नाभिद्वये
 जले स्थित्वा जपेच्छांतिमवाप्नुयात्॥ नाभिद्वये जले जप्त्वा सर्वत्र दोषान्
 विनाशयेत्॥ कंठद्वये जले जप्त्वा मुच्येष्टाणां तिकाद्रयात्॥ निमज्ज्याप्सु
 शतं जप्त्वा सर्वापद्भ्यो विमुच्यते॥ सर्वेभ्यः शांतिकर्मभ्यो निमज्ज्याप्सु
 जपे वरः॥ क्षीराक्षरी जपे लक्षं मपत्तुं व्यापोहति॥ धृतेन प्राप्नुयात्मे
 चां बहुविधो न संशयः॥ हुतावेतसपत्राणि धृताक्ता निहृताशने
 न दक्षयेत् न होमेत् सार्वभौमो न संशयः॥ लक्षोऽष्टाशतं स्मृतेनैव कृत्वा
 द्यातिष्ठते नरः॥ ग्रादि त्प्राणिमुखं स्थित्वा नाभिमात्रे जले जपेत्॥ ति
 लेन लक्ष होमेन धृताक्तेन हुताशने॥ सर्वपापविशुद्धात्मा रूपमे
 श्वर्यमाप्नुयात्॥ तिलतंडुलसंयुक्तं धृतानां बहुताशने॥ सर्वपाप
 विशुद्धात्मा परं स्थानमवाप्नुयात्॥ पंचगव्येन लक्षं जपे जातीस्य
 रो भवेत्॥ तदेवासस्वारणं हुता प्राप्नोति बहुगोधनं॥ अन्ताज्प हव
 नं नित्यमन्ताज्पेन भते सदा॥ लवणं मधुसंयुक्तं मिष्टाशी स सर्वक

मीणि॥ जुहीत सर्वसमिधाः प्राकृत्याऽयुत संख्याया॥ रक्तसिद्धार्यकं जु
 ह्यात् हुता वै सर्वसाधनं॥ रिपुं रक्तकरवीराणि हुताश्चापयते स्वरात्र॥
 हुता वै जीतकंते लंदिशो दशप्रचालयेत्॥ हुता तु निबपत्राणि विद्वं
 कुरुते नृणां॥ प्रत्यायनसिद्धार्थं मधुसर्पिः समन्वितं॥ गवादी
 रं प्रदीप्याग्ने जुह्यात्तत्र सम्यक् कृतम्॥ हवने च मिताहारः सह
 स्वत्रितयं जपेत्॥ संवत्सरेणान्नमेव न संशयः॥ सामि
 कोणां॥ द्विष्वपन्नाशानां मर्कं जंतुं विशेषतः॥ पुष्पाणां सामिधश्चैव जु
 ह्यात्ते मम वाप्नुयात्॥ चतुर्विंशतिलक्षंतु कुर्वीत जपमादरात्॥
 जुहुयात्तद्दशांशो न तद्दशांशो तर्पणं॥ मार्जनं तद्दशांशो न तथा वा
 त्रिणभोजनं॥ एवं कृते तु सिद्धिः स्यात्फलार्थं तु ततो जपेत्॥ पुरश्च
 राणामेकं तु हुता संपूज्य सरस्वती॥ प्रयुते देयजे क्रौमः कार्योऽर्क
 सामिधैः शुभैः॥ प्रौढं बरैरनुकामस्तेजः कामस्तुरवादिरेः॥ प्रपा
 मार्गं सामिद्रोमाद्रुतवाधा विनश्यति॥ ग्रहवाधा विनाशाय जपेदष्ट

॥१४॥

त्यसन्निधौ॥ नवगान्धिनदध्यात्ता तीक्ष्णग्राश्चत्थसंभवाः॥ हृयंते
 समिधः शुक्लास्वाहांते मंत्रमुच्चरेत्॥ दशपंचाहुती हुत्वा गच्छेत्पुन
 रयेत्॥ यावद्दोमं च दधंतु पुरुषाहारसन्निधौ॥ एवं कृते विमुच्येत पुमा
 नस्त्री वामहस्तगत॥ यजेत निष्ठेत्युत्सृज्य तत्स्थानाभिमुखो भवेत्॥ जु
 हुया छतपुष्पाणि सहस्राणि छिन्नाभ्यात्॥ लाजाहोमं तु कन्याधी
 कन्यां प्राप्नोति सुपिण्णी॥ लाजाश्च मधुसंयुक्ताः श्वेतपुष्पाणि वा पुनः
 ॥ हृयंते हरिते देशे तस्य विश्ववशी भवेत्॥ वामांगमुन्नेत कार्यं स्त्री
 वशित्वे विचक्षणैः॥ अरिसेन्यप्रशांतार्थं तिलानाज्येन संयुतान्॥ हो
 मः पालाशसमिधैः कर्तव्यो हतसंयुतैः॥ वष्टिकामो जापे लक्ष्मि
 लहोमधस्तादातैः॥ एवं कृते तु सिद्धिः स्यान्तिकामः प्राप्नुयात्परं॥ स
 कामः प्राप्नुयाद्धीर्धंगायत्र्याः साधनं च तत्॥ श्रीकामः शान्तिकामो
 वाजपेक्षदामतंडितः॥ श्रीकामो विल्वसमिधैः शान्तिकामः रामी
 मयेः॥ जुहुयादाज्यसमिधैस्तर्पणं मार्जनं ततः॥ एवं सर्वेषु कामेषु
 होमांते जुहुयाद्यवैः॥ जुहुयात्तु पुत्रार्थी पाथ संजुहुयात्ततः॥

ने४

वितार्थी प्राप्नोति स मायुः कामस्तुदूर्वया ॥ तिलैरेवाज्यसमिधैस्तेजः
 कामो घटते न वै ॥ ब्राह्मिनिः पशुकामस्तुराशुकामस्तु वैयवैः ॥ पाच संस
 र्वकामेषु होतव्यं शर्करा न्वितं ॥ भक्त्या न्यासपत्राणीतीव्रज्वरविनाश
 ते ॥ सर्वरोगविनाशाय सूर्यस्याग्निमुखो भवेत् ॥ एतत्र याणां व
 र्णनां गायत्र्याः साधनं महत् ॥ अतः सर्वकार्याणि साधयेदत्म
 संस्थितान् ॥ कृत्वा चैवोदिशीत्यस्य पवित्रं प्रापनाशनं ॥ पश्चात्स
 माहितः कुर्यात्तर्धानं चापि समन्वितः ॥ ईदृशी चैव गायत्री ध्यायते
 यस्तु नित्यं ॥ सर्वप्रापविनिर्मुक्तः स गच्छेत्परमं पदं ॥ ५ ॥ गाय
 त्रीकृतविन्यासो विप्रो वेदषडंगवित् ॥ तारयित्वा तथा गोत्रान् कुलं
 नामेकविंशतिं ॥ यं यं स्पृशति हस्तेन यं यं पश्यति चक्षुषा ॥ यं यं
 ध्यात्वा तु गायत्री स सर्वः पुत एव च ॥ दशभिर्जन्म जन्तितं रातेन तु
 पुराकृतं ॥ त्रियुगंतु सहस्रेण गायत्री कृतिदुष्कृतं ॥ एकतश्च तु
 शो वेदाः सांगाय सपदकृमाः ॥ एकतश्चैव गायत्री तुल्यरूपा भवे
 तदा ॥ गायत्र्या न परं जायं गायत्र्या न परं तपः ॥ गायत्री जपतो नि

॥१५॥

तं पुनर्जन्म न विद्यते ॥ ॥ इति श्री गायत्री ब्रह्मकल्पः समाप्तः ॥ शि
 वमस्तु ॥ ॥ आदौ वशिष्ठः शापविमोचनी गायत्री जपित्वा पश्चाद्वा
 नीत्यास ध्यात्वा नृपहोमः ॥ ॥ अथ श्री वशिष्ठः शापविमोचनी गायत्री
 मंत्रस्य विश्वामित्र ऋषिः ॥ सूर्यो देवता गायत्री छंदः ॥ वशिष्ठः शापवि
 मोक्षार्थे विनियोगः ॥ ॐ न त्म वि तु ब्र ह्मा त्म ने हृ द या य न मः इति षड्
 ग कर न्या सं कृ ता ॥ पश्चाद्वा जपः ॥ ॐ अतो देवि महादेवि दिव्ये संध्ये सरस्व
 ति ॥ अजरे अमरे चैव ब्रह्म योनि जमोस्तुते ॥ वशिष्ठः शापविमोचनी
 नव इति मंत्रः ॥ ॥ आगच्छ वरदे देवि दत्ता वास्य दशाष्टौ वाजपेय ॥ श्रीः ॥
 गायत्री प्रकृतिः प्रोक्ता प्रणवः पुरुषस्तथा ॥ ताभ्यामुपसंयोगादि
 श्रुत्वा रित्तिरिता ॥ १ ॥ प्रणवं पूर्वमुद्गत्य भूर्भुवः स्वस्त्येव च ॥ तु
 रीयसहैव गायत्र्या जप एव मुदा हतः ॥ २ ॥ रक्तांगी सुरजो गुणास्तु
 नयनां हंसाधिरूढा स्मरेद्विनाणामुत्तमं सुपतदस्त्रजं सुकस्तु
 चं ॥ गायत्री मज्जदेवतां हि जस्तं यज्ञोपवीतोत्पलां ॥ वालो भानुप

एस्थिमनुषमां रुक्मपिणी मुचला ॥१॥ रौद्री शुभतनुं तमो गुण
 युतां सूर्याध्वगां सुंदरीं चक्षुःशुभ्रतुर्भुजां सितवर्णां रुद्रामरुह
 द्युतिं ॥ खट्वागाभयशूलखड्गविलसत्पाणिं यजूरुपिणीं सावित्रीं
 रविमार्गगां च युवतिं मध्यादिने सस्मरेत् ॥२॥ ध्यायेत्सर्वगुणं च
 तुर्भुजयुतां नीलोत्पलशामलां प्रोक्तां शंख - - - शुभगदा
 पाणिं सुपार्श्वस्थितां ॥ संख्यां सामभयीं सुरासुरयुतां सूर्याध्वगां सुंद
 रीं सहिद्यां च सरस्वतीं भगवतीं तुंगस्तनीं वैष्णवीं ॥३॥ मुक्ताविदुम ॥
 ॥४॥ प्रादित्यमंडल ॥४॥ वृत्तिनिष्ठो जवेदिप्रश्नवारः कालसंज्ञकाः ॥
 कालेका ~~क~~ कर्तव्या ~~शु~~ शुद्धिर्भवति नान्यथा ॥ इति श्री ~~च~~ चरकव्याख्या भग
 वत्प्रीते स्वयंभुवमन्वतरे सारवयोगसारे दत्तगणेशमन्त्रतुष्यदाव
 स्मगायत्री हृदयं संपूर्णं ॥ इतस्मद्भूतार्पणमस्तु ॥ अंगं पादपदं वरं चंपकंत
 मावृतं ॥ व्याहृत्पादं डमालं शुभ्राण्येतानि वैदरा ॥ शुद्धं विंदुयुतं विसर्गं सहितं
 हिल्लैश्च यात्री युतं - - संपूरितं तथैव परयात्री विद्यया लंकृतं ॥ आरौहा
 दवरोहणं च कुतस्तेन्या संतथा संगमा - - दराधा विभज्य कुतस्ते सादात्स

एव निवः ॥१॥ श्रीः ॥
 एव निवः ॥१॥ श्रीः ॥